

Tony Hartweger was aardig en charmant

door Robert Hammel

De naam Tony Hartweger roept vandaag toch nog herhaaldelijk bij 65-plussers verrukking naar voren: "Ja, Tony, dat was een aardige en charmante man. Hij begroette me altijd met 'Guten Abend, schöne Frau'. Robert Hammel zoekt voor een documentaire informatie over deze Oostenrijkse musicus die furore maakte in Amsterdam.

Tony Hartweger werd in 1906 in Wenen geboren en groeide op als zoon van een echtpaar dat een Gastwirtschaft (soort

restaurant) bezat. Naast de opleiding voor textielhandelaar - zijn ouders wilden een fatsoenlijk beroep voor hem - leerde hij pianospelen. Toen hij twintig was, kreeg hij zijn eerste engagement als pianist, later ook als kapelmeester en zanger. Vanwege de politieke spanningen in zijn vaderland kwam Tony in 1938 naar Nederland. Hij begon als pianist in een zaak aan het Leidseplein, in Le Berry. Tony wist zich tot augustus 1942 aan de militaire dienst te onttrekken, maar in '42 werd hij in het Duitse leger ingelijfd. In 1944 deserterde hij echter en dook onder.

In 1946 startte hij weer met optredens als piano-entertainer op verschillende plekken in Nederland. Vanaf 1949 zette hij zich steeds vaker in als medewerker van diverse radio-omroepen. Titels van bekende uitzendingen zijn 'Zondag morgen, zonder zorgen', 'Lichte Toets', 'Na gedane arbeid' en 'Weensche Liedjes' met het Schrammelkwartet.

Amsterdam

In deze tijd werkte Tony in Amsterdam, met onder anderen Josef Baar die de teksten schreef van Tony's liederen. In de bovenzaal van restaurant 't Gekroont Spinnewiel aan Leidseplein 10a bestond het 'Wiener Café'. Hier leverden Tony Hartweger en Josef Baar iedere avond urenlang een sprankelend programma vol muziek en humor op. Nadat Baar verongelukte, ging Hartweger verder met Charles Berndt. In 1953 opende Tony naast het Leidseplein de 'Wiener Bonbonnière' (Leidsestraat 89-93, boven de Ritz Lounge) en in 1958 opende hij zijn echte Wiener Café: de 'Zirbelstube' aan de Korte Leidsedwardsstraat 89. In 1953 werd Tony Hartweger genaturaliseerd tot Nederlander, maar dan is hij al jarenlang een heel bekende Amsterdammer. Tony zelf zei dat hij Nederlander is geworden omdat hij zich in de mentaliteit van de mensen hier beter voelde dan in zijn geboorteland.

Artiestencollega's en vrienden van Tony Hartweger

Tony Hartweger had een grote vriend

denkring en werkte met heel bekende Nederlandse artiesten samen, onder wie de pianisten Tom Erich, Wim Bosch, Dolphe Pierie en de tekstschrijvers Red Debroy, Ad Remy, Wim de Reght. Hij trad onder anderen op met Max Tailleur,

Johnny Jordaan, Willy Alberti, Sascha Denisent, Johnny Ombach, Henriëtte Davids, Dolf van der Linden, Andree de Raaff, Maria Zamora, Malando, Herbert Joeks en Hans Grünhut. In 1973 overleed Tony Hartweger.

Informatie over Tony Hartweger gezocht

Robert Hammel werkt al langer dan een jaar aan research over Tony Hartweger. Er is al veel boven water gehaald, maar Robert heeft nog een aantal witte vlekken waarvoor hij een beroep doet op de lezers van De Oud-Amsterdammer. Hij zoekt:

1. Contact met oud-medewerkers, -muzikanten en -artiesten van Tony Hartweger. In principe iedereen, die wat over Tony Hartweger kan vertellen.
2. Lieder en bladmuziek van Tony Hartweger.
3. Het gastenboek van de Zirbelstube.
4. Privé bandopnames van radio en televisie van en met Tony Hartweger.
5. Foto's en films van de 'Zirbelstube', 'Wiener Bonbonnière', 'Wiener Café'.

Robert Hammel is bereikbaar via office@multimediafilm.at. Contact is ook mogelijk via website www.multimediafilm.at. Een telefoontje naar de redactie van De Oud-Amsterdammer (020- 716 39 79) volstaat ook.

Tony Hartweger ontmoet Prins Bernhard.

Grote Amsterdammers

Albert Mol

Albert Mol (1917- 2004) was een Nederlandse acteur, danser, cabarettier en schrijver die naast zijn normale werkzaamheden vooral bekend werd vanwege het feit dat hij er rond voor uit kwam homo te zijn. De wijze waarop hij sprak over homofilie leidde tot acceptatie bij veel mensen.

Albert Mol werd op 3 januari 1917 geboren in het tehuis voor gevallen vrouwen in de Vondelstraat. Hier bracht hij zijn eerste levensjaar door, waarin zijn moeder had laten zien dat ze, ondanks het feit dat ze alleenstaand was, toch een goede moeder kon zijn. De belangrijkste jaren van zijn kinderjaren bracht hij door in Amersfoort, maar eenmaal terug in Amsterdam stortte hij zich vol overgave in de homoscene in de hoofdstad. Hij kwam regelmatig in een kroeg op de Zeedijk waar mannen met elkaar dansten, maar ook was hij regelmatig in artiestencafé Reijnders op het Leidseplein. Daar werd duidelijk dat hij een leven wilde in de spotlights en hij trok als danser Europa in.

Enmaal terug in Amsterdam manifesteerde hij zich als acteur (onder andere in de film de Fanfare uit 1958 en in de verfilming van zijn eigen boeken 'Wat zien ik'), maar toch werd hij steeds bekender als beroepsnicht. In 1969 vroeg Koos Postema in een 'Groot uur U' of hij homo was, waarop Mol antwoordde: "Ja, maar zeg het maar tegen niemand." Zowel de gestelde vraag als het antwoord erop waren taboedoorbrekend. Bij het grote publiek werd hij vooral bekend vanwege zijn vaak hilarische optreden in de quiz 'Wie van de 3'. Overigens was Mol helemaal niet tuk op de homosene. Hij leefde jarenlang teruggetrokken in de Achterhoek en vond dat tijdens speciale dagen als Roze Zaterdag veel homo's maar 'doordrammen'. Het einde van zijn leven werd gekenmerkt door veel ziektes. Op 9 maart 2004 overleed hij in zijn woonplaats, het Gelderse Laren.

Machtig Mooi Mokum

Column Harry Slinger

In de strengste winter op de fiets naar Amstelveen

Ondanks de barre kou van 1963 moest ik als jongste bediende evengoed pakkies naar onze vaste klanten wegbrengen. Vooraf kreeg ik van mevrouw Bartels een heerlijke kop thee met honing. Dit keer moest er een pakje naar de Keizer Karelweg in Amstelveen. Vanuit de Oude Hoogstraat fietste je dat op en neer normaal genomen in ruim een uur. Met vijf graden onder nul was het wat anders, maar hoe kouder het was, hoe groter de mok, hoe heter de thee en hoe meer honing. Aangekomen in Amstelveen werd het pakje bij de deur aangepakt en kreeg ik voor de moeite een kwartje in mijn bevroren handen gedrukt. Voor mijn giel sloeg de deur weer dicht. Binnen brandde de openhaard en op tafel stond dampende thee met gevulde koeken. Blauw van de kou fietste ik met (verhogende) blokken op de pedalen van mijn herenfiets tegen de snijdende noordoostenwind terug naar de zaak. Na de Amstelveense-

weg reed je beschut door bomen en struiken door het Vondelpark. De grote mok thee was inmiddels overgegaan in een andere vloeistof. Het was te koud om te zweeten maar om te pissen des te meer. Achter het beeld van Vondel stond een gigantische boom. Ik donderde mijn fiets neer en rende tot mijn kuit in de sneeuw naar de achter-

kant van Vondel. Door mijn natte wollen wanten waren mijn tengels bijna verworven tot ijspegels. Probeer dan maar eens de knopen van je gulp open te krijgen om je korte kouwe lontje beet te kunnen pakken. Er zit bij kou sowieso al nergens gevoel meer in. Toen ik ineens merkte dat ik een warm been begon te krijgen, wist ik dat het te laat was. Wat ik vast had was in ieder geval niet mijn snikkeltje! Tranen voren aan mijn wangen vast. Wat kan een mens zich fietsend door de Leidsestraat dan ongelukkig voelen. Binnen een mum van tijd werd mijn been nog kouder dan de rest. Toen Jacob Bartels mijn broek zag zei hij: 'Ga jij maar naar huis voordat die pis ontdooit.' En hij gaf me twee knaken mee.' Koop daar maar twee moffen* voor.'

* Moffen waren bont gevoerde kappen die je met een riempje aan de handvatten van je stuur bevestigde.

Colofon

De Oud-Amsterdammer is een uitgave van De Oud-Amsterdammer BV. Verschijning is elke twee weken. Distributie vindt plaats via ruim 400 verspreidpunten in Amsterdam en regio.

Informatie over adverteren
Myrna Bos, Irene Venneker
T 06 - 11002679 Myrna Bos
T 06 - 29600679 Irene Venneker

Copyright

Op de teksten, foto's en het ontwerp van De Oud-Amsterdammer rust copyright. Niets mag op welke wijze dan ook worden overgenomen, veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder toestemming van de uitgever.

Hoofdredacteur: Hans Peijs
De Oud-Amsterdammer BV
Postbus 5003, 1380 GA Weesp
T 020 - 716 39 79
E info@deoudamsterdammer.nl
I www.deoudamsterdammer.nl